

ди чистотата или болшинството на българското население, било най-послѣ поради особеното географическо положение, българитѣ сж били по-събудени отъ своитѣ събратя другадѣ. Като изключимъ влиянието на българскитѣ мѣнастири въ Св. Гора, тукъ, въ самата България, ще се срѣщнемъ съ огнища, дѣто българщината е била на едно сравнително завидно стѣпало. За такива могатъ се посочи пакъ южнобългарски срѣдища, като почнемъ отъ Копривщица, Панагюрище, Сопотъ, Карлово, Калоферъ и свършимъ съ Сливенъ и Котелъ.

Както ще се види, Сливенъ не е билъ само „войводоливница“ или „хайдутоливница“. Отъ неговитѣ нѣдра не сж излѣзли само отчасти познатитѣ днесъ Д-ръ *Селимински*, *Добровски*, *Чинтуловъ*, *Доброплодни* и други просвѣтители. Тѣ сж сравнително нови, а миналото е доволно забравено.

Въ Сливенъ е имало сѣмейства, които лодъ редъ, въ десятки пояса, си приписватъ „попско“, духовническо потекло. Самъ Д-ръ Селимински разправя, че родътъ му, запомненъ още отъ падането ни подъ турцитѣ, е броялъ въ редоветѣ си все свещенници и първенци. Отъ тѣхъ нѣкой си Протофанъ, написалъ историята на тоя родъ, която била на „славянски“, пазена като „светиня“ до 1830 г., но слѣдъ това изгубена. Тоя и други факти (тая история е засѣгала и Клуцехорския първенецъ Драгойчо, който умрѣлъ въ 1790 г.) ни убѣдяватъ, че „славянскитѣ четмо и слово“ въ Сливенъ до втората половина на XVIII-я вѣкъ сж били въ широка употреба, или по-скоро — единичка писменность между тукашнитѣ българи. Като прѣходна форма между нея и елинската могатъ да служатъ тѣ нарѣченитѣ *Караманлийски* книги и писменность, отъ вѣме когато елинизацията измѣства славянското писмо и го замѣня съ гръцкото, но не още и съ гръцкитѣ слова. По тоя начинъ Караманлийската писменность се е състояла отъ турски думи съ гръцки букви (вижъ статията ни въ „Извѣстия на Истор. Д-во,“ кн. I). Тая писменность се разпространила дори и въ широката маса, между търговцитѣ, а не само между духовницитѣ. При наличностьта на турския езикъ, като официаленъ, ако неговата писменность не бѣ тѣ мжчна, българитѣ много по-охотно зѣха да приематъ него, отколкото непонятния тѣмъ гръцки езикъ. Че въ Сливенъ, дори до началото на XIX-я вѣкъ, когато елинизма почва да се развива тукъ, е имало хора, които боравили съ „славянското четмо“ се види отъ коментара на Паисиевата история, направенъ въ Сливенъ и отъ сливенецъ въ 1794 г.

Из *Герафимъ* преучтахъ сѣа история 8 Сливенъ въ лето отъ христа лѣтъ (1794) и много полза намѣрихъ за Българи. (Г. С. *Раковски*, *О Аскѣно първомѣ*. 47). Тоя коментаръ е написанъ на единъ прѣписъ отъ Паисиевата история,